

‘Altijd met plezier gedaan’

JAN VAN DIEREN, LAAG ZUTHEM,
75 JAAR ACTIEF LOONWERKER

Tekst: Gert Vreemann.

Foto's: Anjo de Haan, Kooijker Van Dieren

Het plezier straalt er nog altijd van af, ook al is hij net 93 jaar geworden. Jan van Dieren maakte de volledige 75 jaar mee als actieve loonwerker en heeft dus alle 75 jaren Loonbedrijf en Grondig gelezen. In het werk lag zijn passie, vooral in het agrarische deel. Dit jaar is hij ‘officieel’ met pensioen gegaan. Een terugblik met oude anekdotes en heldere boodschappen voor de toekomst.

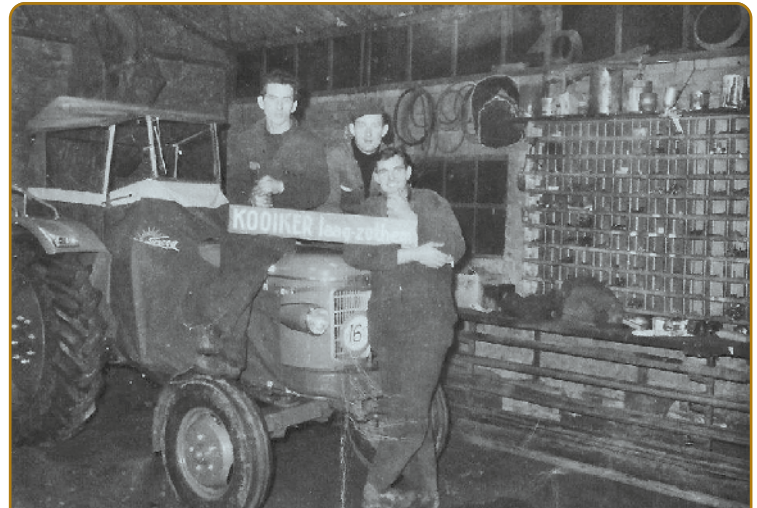
Met een glimlach ontvangt Jan van Dieren ons bij het geheel vernieuwde Kooijker Van Dieren in Laag Zuthem. Twee oude borden aan de muren herinneren nog aan het verleden en de fraaie Fendt Dieselross-klok ter ere van honderd jaar Kooijker Van Dieren. Jan van Dieren groeide op naast Kooijkers dors- en ploegbedrijf, en is daar op zestienjarige leeftijd gaan werken en later vennoot geworden. Hij herinnert zich daarvan nog het mestrijden met trekker en een wielaangedreven meststrooier, het stro hakselen, het in de oorlog verplicht scheuren van grasland omdat dat van de bezetter moest en het aardappelen rooien met de werpradrooier. "Elke dag een paar rijen rooien, afhankelijk van het aantal rapers dat de boer beschikbaar had."

OP DE TREKKER

Jan startte zijn werkzaamheden met ploegen met twee McCormick-Deering-trekkers type 10-20 met ijzeren wielen. Dat was zwaar werk. "Gladde ringen demonteren en dan op de ijzeren wielen het land in", vertelt hij. Hij noemt vooral het lichten van het ploegelement aan het eind. "Dan moest je een pal verzetten, zodat de ploeg tegen het loopwiel omhoog kwam. De eerste keer had ik dat nog niet helemaal onder de knie en toen het lukte, waren de voorwielen de afrastering al gepasseerd", vertelt Jan met een glimlach. Dorsen met de dorsmolen herinnert hij zich nog heel goed. "We trokken ver rond met onze twee dorsmolens, een Fortschritt en een Standard. Dat was mooi winterwerk", zegt hij. Ik weet nog het tarief: twaalf gulden per uur. Wij waren koolzaad aan het dorsen en het stro wilde niemand hebben. Dit werd op een hoop gegooid. De boer dacht weg met die rommel en stak het in de brand. Alleen ging de dorskast mee in de brand." Tegelijk noemt hij de latere opkomst van de maaidorser. "Dat was voor mij een van de grote stappen voorwaarts", zegt hij. "Er waren er die dat niet konden geloven. Dan zetten we een trechter voor onze Clayson en voerden het graan met de hand in", aldus Jan. In totaal is hij dertig jaar lang rondgetrokken als loondorser.

VERDER ROND

Het persen was ook een ding bij Kooijker Van Dieren. "Dat waren drukke tijden. We persten voordat we naar de polder gingen per balenpers circa 150.000 baaltjes en dan nog eens 50.000 in het stro", zegt Jan. Het persen in de polder paste bij de verbreding van de werkzaamheden. "Je moest een kruiwagen hebben om er in de polder tussen te komen", vertelt Jan. "Die hadden we via een strohandelaar waar we ook al veel hooi voor persten", zegt hij. Hij wijst hier met klem op het

KOOIJKER VAN DIEREN

Kooijker startte in 1919 vanuit zijn boerderij in Wijhe met loonwerk. Jan van Dieren werd in 1954 vennoot en zette het bedrijf samen met zwager Hendrik Kooijker voort. Het bedrijf was inmiddels verplaatst naar Laag Zuthem. Naast het landbouwloonwerk pakte Kooijker Van Dieren de mechanisatie op. In de loop der jaren groeide het aandeel mechanisatiewerk en nam het agrarisch loonwerk gestaag af. Van Dieren verkocht het bedrijf in 1991 aan Jaap en Ans Majoor. Majoor versterkte de mechanisatietak met de tak vorkheftrucks. Het agrarische werk nam verder af en begin dit jaar zette de familie Majoor samen met het met pensioen gaan van Jan een punt achter het agrarisch loonwerk. Omdat ook de familie Majoor geen opvolger had, is het bedrijf afgelopen jaar overgedaan aan handel-sonderneming Jan Ubak in Staphorst en Mitchel Brugman. Zij zetten de mechanisatieactiviteiten voort in Laag Zuthem.

belang van studie en informatie opdoen. "Ik heb toen bewust bij de importeur een cursus voor het knoperapparaat gevolgd. Je moest jezelf kunnen redden, want even bellen was er niet bij."

**'VISITES REGELDE JE
NA DE LANGSTE DAG,
WANT EERDER HADDEN WE
DAARVOOR GEEN TIJD'**

Het persen was sowieso een heel drukke tijd. "Boeren hooiden tot de langste dag, afhankelijk van het weer, vrijwel continu", zegt Van Dieren daarover. Elke keer een bunder maaien met de 1,35 meter brede vingerbalk en later de trommelmaaier, omdat ze het anders voor de regen niet weg kregen. Dat had zijn beslag op de vrije tijd. "Ik nam amper vrije tijd. Visites regelde je na de langste dag, want eerder hadden we daarvoor geen tijd."

VERBREDEDEN

De verbreding buiten de landbouw zat hem bijvoorbeeld in het laden van schepen in de haven van Zwolle. Volgens Van Dieren bleek dat geen vetpot. "Zij bepaalden het loon en dan word je niet rijk", verklaart hij. Dit avontuur duurde niet lang. Langer hielden ze het in het hout vol. Kachelhoutzagen was toen een algemene loonwerkersklus. "Met de zaagbok rond en zagen, zagen, zagen", zegt hij. Later ontwikkelden ze bij het bedrijf een speciale lier achter de trekker en trokken ze tot voorbij Zutphen rond om vooral boomgaarden langs de IJssel te rooien. "Goed werk, maar ik heb er net als veel collega's wel doofheid aan overgehouden."

'MET DE ZAAGBOK ROND WAS MOOI WERK, MAAR IK HEB ER WEL DOOFHEID AAN OVERGEHOUDEN'

Ook noemt hij expliciet de opkomst van de snijmaïs. "Dat was echt pionieren in het begin. Na elke rij zaaien controleren of alle elementen nog zaaiden en bij de boer met een stationaire hakselaar de maïs hakselen, waarbij we de maïs met de hand invoerden."

Naast het runnen van het loonbedrijf heeft Jan ook nog veel jaren in het bestuur van Boval Overijssel gezeten. "Het was altijd gezellig, maar we moesten wel altijd ons lijstje afwerken van de secretaris", vertelt hij. Hij noemt met name de energie die ze staken in het gezamenlijk berekenen van kostprijzen. "Dat was heel nuttig, maar na de vergadering kreeg je van een aantal meteen te horen dat ze zich er echt niet aan gingen houden", vertelt hij. Toch beschouwt hij het tijd nemen voor het bestuurswerk als heel nuttig. "Netwerken is heel belangrijk. Zo

STELLINGEN 75 JAAR 5XV

Verandering: "De tractor."

Verleden: "Inruilmachines niet op tijd verkocht, waardoor de voorraad te groot werd."

Verloren: "Niet verder gegaan in de aannemerij."

Victorie: "Mechanisatie met specialisatie van het merk Fendt en later vooral de heftrucks erbij."

Vooruitgang: "Precisielandbouw."

heb ik ook mooie samenwerkingen opgebouwd met collega's en er leuke contacten aan overgehouden, tot in Oostenrijk aan toe."

KEUZE VOOR MECHANISATIE

Een opvallende ontwikkeling die Van Dieren met name noemt, is de verandering in de mechanisatie door het wegvallen van de traditionele smederijen. "Die hadden vaak weinig met trekkers en vele verdwenen er, met als gevolg dat boeren bij ons aanklopten met de vraag of wij ook machines konden repareren." Zo werd hij in 1964 een van de eerste Fendt-dealers in Nederland. "We hadden een klik en vanwege het werk groeide die tak gestaag door bij ons", vertelt hij. Hijzelf bemoeide zich meer met het agrarisch loonwerk. Die groei zette een rem op de agrarische activiteiten. "We hadden collega-loonwerkers als klant. Die konden we niet in de wielen rijden en dus konden we het loonwerk niet uitbreiden", zegt hij. Van Dieren ging niet het grondverzet in, al had het bedrijf ook de bekende Atlas achter de trekker en werd daarmee veel werk verzet.

'WE PERSTEN MET EEN PERS 150.000 BAAJTJES HOOI EN DAN NOG EENS 50.000 IN HET STRO'

GEEN OPVOLGING

Omdat hij ook geen opvolger had, besloot hij in 1991 het bedrijf over te doen aan Jaap en Ans Majoor met de deal dat hij zelf kon blijven meedraaien. Zo zag je Jan na zijn negentigste verjaardag nog bijna dagelijks op een moderne Fendt rondrijden om heftrucks af te leveren en trok hij door binnen- en buitenland om zaken op te halen en af te leveren. Afgelopen voorjaar heeft hij officieel een punt gezet achter zijn lange loonwerkerscarrière. Ook nu is hij bijna elke dag op het bedrijf om koffie te zetten voor de jongens. Hoewel zijn hart lag nog steeds bij het agrarische werk ligt, heeft hij een duidelijke visie. "De loonwerkers die andere werkzaamheden buiten de landbouw hebben opgepakt, hebben het goed gedaan", stelt hij vast. Toch blijft hij bij zijn keuze. "Als ik mijn leven over mocht doen, werd ik weer loonwerker."

